Riedsútstel

It Beslút	:	26 november 2026
Agindapunt	:	7
Status	:	Besluitvormend
Program	:	Programma-overstijgend
Portefúljehâlder	:	J.P. van der Velde, B. van Zandbergen
Amtner	:	G.M. de Vries
Bylage	:	1. Risicomanagementbeleid Tytsjerksteradiel
Saak- en stiknûmer	:	2026102035293 en 26ZG156738

Underwerp
Risicomanagementbeleid Tytsjerksteradiel

Wy stelle jo foar te besluten om:
1. Het Risicomanagementbeleid Tytsjerksteradiel vast te stellen.
2. Beleidsplan Verbijzonderde interne controle 2025-2028 in te trekken.
3. Het huidige Beleidskader Risicomanagement 2023-2026 in te trekken.

Koarte gearfetting
De gemeente Tytsjerksteradiel wil risico's die gevolgen kunnen hebben voor haar taken, dienstverlening en financiën tijdig herkennen en beheersen. Met het nieuwe risicomanagementbeleid wordt aangesloten bij bestaande documenten zoals de begroting en jaarrekening. Hierdoor ontstaan geen nieuwe verantwoordingsprocessen of extra administratie. Het beleid richt zich erop dat risico's vanuit verschillende invalshoeken worden geïdentificeerd (maatschappelijk, politiek, bestuurlijk, financieel, etc.) en dat de focus wordt gelegd op de risico's die de grootste gevolgen kunnen hebben voor de gemeente. Daarnaast worden bestaande beleidsstukken over risicomanagement, fraude en interne controle samengebracht in één overzichtelijk beleidskader.

Foech ried/kolleezje
De gemeenteraad is bevoegd om het risicomanagementbeleid vast te stellen. De raad heeft op grond van zijn kaderstellende rol de bevoegdheid beleidsmatige uitgangspunten vast te leggen voor risicomanagement, interne beheersing en rechtmatigheid. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid en legt hierover verantwoording af aan de raad via de reguliere planning- en controlcyclus.

Ynlieding
De gemeente beschikt sinds 2023 over een beleidskader risicomanagement. Sinds de vaststelling van dat kader hebben zich belangrijke ontwikkelingen voorgedaan op het gebied van rechtmatigheidsverantwoording, fraudebeheersing, informatiebeveiliging, privacy en interne beheersing. Daarnaast heeft de organisatie ervaringen opgedaan met de toepassing van het bestaande beleid.

Het huidige stelsel bestaat uit verschillende afzonderlijke documenten. Hierdoor zijn verantwoordelijkheden, monitoring en verantwoording verspreid over meerdere

beleidskaders. Met het nieuwe risicomanagementbeleid worden deze documenten geïntegreerd tot één samenhangend beleidskader. Daarmee ontstaat meer overzicht, samenhang en bestuurlijke sturing.

Histoarje
- 2022: Uitkomsten rekenkamerrapport 'management van risico's'
- 2023: vaststelling Beleidsnotitie Fraude, Misbruik en Oneigenlijk Gebruik door het college.
- 2023: vaststelling Beleidskader Risicomanagement 2023-2026 voor Achtkarspelen, Tytsjerksteradiel en de WM8KTD door de raad.
- Vanaf 2023: invoering van de rechtmatigheidsverantwoording door het college.
- 2025: vaststelling Beleidsplan Verbijzonderde Interne Controle door de raad.
- 2026: opstelling integraal Risicomanagementbeleid Tytsjerksteradiel waarin bovenstaande documenten worden samengebracht.

Te berikken effekt
Het doel van dit beleid is om belangrijke risico's voor de gemeente tijdig te signaleren, te volgen en waar nodig maatregelen te nemen.
Door de focus te leggen op de risico's met de grootste impact ontstaat een proportionele aanpak van risicomanagement. Hierdoor wordt de gemeentelijke organisatie beter in staat gesteld haar doelstellingen te realiseren en kan de gemeenteraad via de bestaande planning- en controlcyclus inzicht houden in de ontwikkeling van de belangrijkste risico's en het weerstandsvermogen.

Arguminten

1. **Het voorstel past binnen bestaand beleid en de wettelijke verplichtingen**
   De Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplichten gemeenten om beleid te voeren op risicobeheersing, weerstandsvermogen en rechtmatigheid. Het nieuwe beleid actualiseert de bestaande kaders en sluit aan bij de verantwoordings- en controlerol van raad en college.

2. **Het beleid brengt samenhang aan in de sturing op risico's en beheersing**
   De huidige situatie kent verschillende beleidsdocumenten die ieder afzonderlijk invulling geven aan onderdelen van risicobeheersing, fraudebeheersing, interne controle en rechtmatigheid. Het nieuwe beleid brengt deze onderdelen samen in één integraal kader. Hierdoor ontstaat meer samenhang in verantwoordelijkheden, informatievoorziening, monitoring en verantwoording.
   Door de verbinding tussen risico-identificatie, beheersmaatregelen, verbijzonderde interne controle en bestuurlijke monitoring ontstaat een meer integraal beeld van de mate waarin de gemeente haar risico's beheerst.

3. **Het beleid versterkt de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad**
   Het huidige VIC-beleidsplan wordt door het college vastgesteld en ter kennisname aangeboden aan de gemeenteraad. In het nieuwe risicomanagementbeleid zijn de beleidsmatige uitgangspunten van de verbijzonderde interne controle integraal opgenomen.
   Hierdoor ontstaat één samenhangend kader voor risico-identificatie, risicobeheersing, monitoring en interne controle. Dit versterkt de integraliteit van het stelsel van risicomanagement en interne beheersing.
   Daarnaast krijgt de gemeenteraad meer inzicht in de samenhang tussen risicomanagement, interne beheersing, fraudebeheersing en interne controle.
   Door deze uitgangspunten in één integraal beleidskader vast te leggen ontstaat een duidelijker kader voor de uitvoering en verantwoording van het risicomanagementbeleid.
   De raad stelt immers het integrale risicomanagementbeleid vast en bepaalt daarmee niet alleen de kaders voor risicomanagement, maar ook voor de wijze

waarop risico's worden gemonitord en beheerst. Hiermee sluit de sturing en verantwoording beter aan op de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad.

4. **Het beleid richt de beschikbare capaciteit op de risico's die er bestuurlijk toe doen**
   Risicomanagement is geen doel op zichzelf maar een middel om gemeentelijke doelstellingen te realiseren. Om die reden wordt de aandacht primair gericht op risico's die een substantiële invloed kunnen hebben op de maatschappelijke opgaven, financiële positie, dienstverlening, continuïteit of bestuurlijke reputatie van de gemeente.
   Deze aanpak voorkomt dat disproportioneel veel capaciteit wordt ingezet op risico's met een beperkte impact. Hierdoor blijft ruimte beschikbaar voor de uitvoering van de wettelijke en maatschappelijke taken van de gemeente.

5. **Het beleid biedt een evenwichtige balans tussen robuuste beheersing en uitvoerbaarheid**
   Risicomanagement wordt niet ingericht als een afzonderlijk verantwoordingsproces, maar geïntegreerd in bestaande instrumenten zoals de begroting, voortgangsrapportages en jaarrekening. Hierdoor ontstaat geen extra bestuurlijke of administratieve last, terwijl wel structureel aandacht wordt besteed aan de belangrijkste risico's.

6. **Het beleid sluit aan bij een lerende en wendbare organisatie**
   Risico's, wetgeving en maatschappelijke ontwikkelingen veranderen voortdurend. Om die reden wordt niet langer gekozen voor een beleidsdocument met een vooraf bepaalde einddatum.
   Jaarlijks wordt in het kader van de planning- en controlcyclus beoordeeld of ontwikkelingen aanleiding geven tot actualisatie van het beleid. Indien noodzakelijk wordt een voorstel tot wijziging aan de gemeenteraad voorgelegd.

Alternativen

1. **Het huidige beleid handhaven**
   Dit alternatief wordt niet geadviseerd. Het huidige beleid sluit niet meer volledig aan op de ontwikkelingen die de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden en biedt onvoldoende samenhang tussen de verschillende onderdelen van risicobeheersing.

2. **Alleen het bestaande risicomanagementbeleid (zonder onderdelen FMO en VIC Beleidsplan) actualiseren**
   Dit alternatief leidt niet tot de gewenste integrale benadering van risicomanagement, interne beheersing, fraudebeheersing en rechtmatigheid.

Kanttekenings/risiko’s

1. **Risicomanagement blijft afhankelijk van toepassing in de praktijk**
   Een beleidskader alleen is onvoldoende om risico's daadwerkelijk te beheersen. Effectieve risicobeheersing vraagt blijvende aandacht van bestuur, management en medewerkers. Het beleid biedt hiervoor een duidelijke structuur en verantwoordelijkheidsverdeling.

2. **Balans tussen beheersing en uitvoering vraagt blijvende aandacht**
   Een te sterke focus op beheersing kan leiden tot extra administratieve belasting. Om dit risico te beperken is gekozen voor een proportionele aanpak waarbij zoveel mogelijk wordt aangesloten bij bestaande processen en verantwoordingsinstrumenten.

Daarbij wordt voorgesteld om uitsluitend de meest impactvolle risico's op te nemen in de Gemeentebrede Risicoanalyse (GBRA). Hierdoor kan de organisatie haar aandacht richten op de risico's die het realiseren van gemeentelijke doelstellingen daadwerkelijk kunnen beïnvloeden en vindt bestuurlijke verantwoording plaats over de risico's die ertoe doen.

Finânsjes
Het voorstel betreft een actualisatie en integratie van bestaand beleid. De uitvoering vindt plaats binnen de bestaande formatie en beschikbare budgetten. Er zijn geen aanvullende financiële consequenties verbonden aan de vaststelling van het beleid. Het voorstel leidt niet tot een begrotingswijziging en heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo.

Ynwenners- en oerheidspartisipaasje
Niet van toepassing. Het betreft een intern beleidskader voor de inrichting van risicomanagement, interne beheersing en rechtmatigheid binnen de gemeentelijke organisatie.

Kommunikaasje
Na vaststelling wordt het beleid gepubliceerd via de gebruikelijke gemeentelijke kanalen. Daarnaast wordt het beleid intern onder de aandacht gebracht bij management en medewerkers. Implementatie vindt plaats via bestaande overlegstructuren en de planning- en controlcyclus.

Yntegraliteit
Het beleid is opgesteld in samenwerking met Concerncontrol, Concern Audit, Financiën, Juridische Zaken, Privacy, Informatiebeveiliging en Administratieve Organisatie/Interne Beheersing. Het voorstel wordt integraal ondersteund.

Previnsje
Preventie vormt een belangrijk uitgangspunt van het beleid. De focus ligt op het tijdig signaleren van risico's en het treffen van passende beheersmaatregelen voordat zich incidenten of onrechtmatigheden voordoen. Dit geldt nadrukkelijk ook voor fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik.

Gearwurking
Het voorstel heeft betrekking op de gemeente Tytsjerksteradiel.

Ferfolchtrajekt
Na vaststelling door de gemeenteraad treedt het beleid in werking.
De Gemeentebrede Risicoanalyse wordt periodiek geactualiseerd. De uitkomsten hiervan worden verwerkt in de begroting, jaarrekening en de paragraaf weerstandsvermogen.

Evaluaasje
Het beleid kent geen vooraf vastgestelde looptijd. Jaarlijks wordt bij de voorbereiding van de begroting beoordeeld of ontwikkelingen aanleiding geven tot actualisatie van het beleid. Hiermee blijft het beleid actueel en sluit het blijvend aan bij de risico's en ontwikkelingen binnen de gemeente.

Burgum, 3 november 2026

Het college van burgemeester en wethouders van Tytsjerksteradiel,

secretaris,	burgemeester,
dhr. drs. J. Krul	dhr. mr. K.A. Breuker

Riedsbeslút

De raad van de gemeente Tytsjerksteradiel;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 3 november 2026, punt nummer: 7;

Beslút:

1. Het Risicomanagementbeleid Tytsjerksteradiel vast te stellen.
2. Beleidsplan Verbijzonderde interne controle 2025-2028 in te trekken.
3. Het huidige Beleidskader Risicomanagement 2023-2026 in te trekken.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Tytsjerksteradiel van 26 november 2026.

De griffier,	De voorzitter,
mevr. mr. A. Dam	dhr. mr. K.A. Breuker